

ІННОВАЦІЇ НА РИНКУ ПРАЦІ

ОПАЛЕНКО І.О., К.Е.Н.,
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Розглянуто інновації на ринку праці України та проаналізовано їх вплив на підвищення ефективності діяльності державної служби зайнятості.

The article focuses on the innovations at the labour market of Ukraine. Their influence on the efficiency increase of state employment service activity is analysed.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Прогрес інформаційного суспільства вимагає постійного розвитку соціальних структур, програмних та технічних засобів, що використовуються для підвищення оперативності обслуговування клієнтів. Не виключенням є ринок праці, де вимоги шукачів роботи та роботодавців до методів підбору роботи і персоналу постійно зростають. Тому створення конкурентного середовища на ринку праці вимагає використання інноваційних чинників його розвитку, що входить до цілей Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів. У зв'язку з цим, актуальним є питання дослідження інноваційної трансформації сучасного ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема становлення та розвитку ринку праці приділяється пильна увага в вітчизняній літературі. Численні аспекти даної теми широко дискутуються в наукових роботах Д.П. Богині, О.А. Грішнєвої, В.М. Гесця, Е. М. Лібанової та ін. Разом з тим, особливого розгляду потребує вивчення питання інноваційності ринку праці.

Цілі статті. Ціллю даної статті є теоретико-аналітичне дослідження інноваційного розвитку ринку праці в Україні.

Виклад основного матеріалу. За останнє десятиріччя на ринку праці України впроваджено ряд заходів інноваційного плану, які позитивно впливають на його кон'юнктуру. Зокрема, це інноваційні технології державної служби зайнятості, які забезпечують якісне надання послуг незайнятому населенню та роботодавцям. Головною серед них є ЄТОНН – єдина технологія обслуговування незайнятого населення (2001 р.), котра реалізується через ЄІАС – єдину інформаційно-аналітичну систему (із 2002 р.). Створення єдиного інформаційного простору дає можливість формувати і підтримувати всеукраїнську базу оперативних вакансій і резюме шукачів роботи. З цією метою функціонують два Інтернет-ресурси:

- офіційне представництво www.dcz.gov.ua, на якому ведеться широка інформаційно-роз'яснювальна робота про послуги державної служби зайнятості та норми діючого законодавства про зайнятість, он-лайн-консультаційні послуги;

- медіа-ресурс «Труд» з пошуку роботи і персоналу www.trud.gov.ua, який є достойним конкурентом комерційних порталів щодо пошуку роботи та підбору працівників. За рахунок даних інновацій шукачі роботи мають ефективні інструменти, щоб вибрати гідні вакансії роботодавців, створити власне резюме, підписатися на отримання нових надходжень вакансій на власну електронну скриньку, пройти тестування для визначення нахилів, здібностей та напрямків побудови кар'єри. Роботодавцям представлено зручні сервіси щодо пошуку персоналу.

У 2009 р. послугами даних Інтернет-ресурсів скористалося 2,6 млн. користувачів, яким надано 22,5 млн. послуг, що вавчі більше ніж у 2008 р. Про популярність даних інновацій свідчать такі факти: за статистикою bigmir.net офіційний портал ДСЗУ вже два роки утримує 3-4 позицію лідера серед Інтернет-ресурсів органів виконавчої влади, а портал «Труд» посів третє місце в номінації «Соціальна інтернет-реклама» на IV Національному фестивалі соціальної реклами [1].

Завдяки цим нововведенням центри зайнятості оптимально надають увесь спектр соціальних послуг як незайнятому населенню, так і роботодавцям.

Серед останніх інновацій державної служби зайнятості –профорієнтаційний термінал – це молодіжний профорієнтаційний Інтернет-портал, доступ до якого здійснюється через татч-скрін, розташовані у навчальних закладах. В цілому на території України встановлено термінали із інформацією для школярів, батьків та учителів. Вони працюють в таких режимах: «Абетка професій», «Це цікаво!», «Де отримати професію», «Де працювати», «Служба зайнятості для тебе», «Пізнай себе». Хоча нині кількість даних пристроїв в межах держави недостатня, цей інноваційний підхід допомагає зменшувати розрив між ринком освітніх послуг та ринком праці як на національному, так і на регіональному рівнях. Адже саме ці заходи дають змогу зорієнтуватися абітурієнтам на ринку праці, та певним чином «застрахувати» себе від потрапляння в перенасичене фахове середовище по закінченню терміну навчання.

Цікавим та корисним є інноваційний підхід до реклами послуг служби зайнятості, котра розміщується на маршрутному таксі, відео-екрані гіпер-маркетів, біжучій електронній стрічці на

приміщеннях обласних та районних відділень.

З розвитком інформаційних технологій мобільний зв'язок став більш доступним для широких верств населення, тому в кінці 2006 р. на ринку праці впроваджено мобільний сервіс «Пошуку роботи». Механізм роботи сервісу наступний: людина відправляє смс на номер 730, в якому зазначає місто і бажану посаду. У загальнодержавній базі даних вакансій автоматично здійснюється підбір і подальша розсилка вакансій. Отримати інформацію про вакансії можливо також зателефонувавши з мобільного телефону на номер 730 та зі стаціонарного на номер 0-800-50-50-60.

Працює система автодозвону, яка повідомляє на стаціонарні телефонні номери безробітних інформацію про наявність вакансій за наслідками автоматизованого підбору роботи.

У поточному році мобільним сервісом «Пошук роботи» скористалось близько 900 тис. осіб, зокрема, 350 тис. громадян надіслали смс-запити, і їм розіслано 800 тис. смс-повідомлень з пропозиціями роботи, а 527 тис. осіб скористались голосовим сервісом, спілкування з клієнтами відбулось протягом 1,2 млн. хвилин. Сучасні засоби - СМС і голосові консультації у 2009 р. дозволили додатково залучити до отримання соціальних послуг з пошуку роботи понад 3,5 млн. осіб. Зокрема, мобільний пошук роботи, сприяв скороченню терміну пошуку роботи з 15 до 11 днів [1].

Ще одним інноваційним рішенням з метою вдосконалення інформаційних послуг на Інтернет-порталі Державної служби зайнятості (www.dcz.gov.ua) є впровадження нового сервісу «Калькулятор розрахунку допомоги по безробіттю». Завдяки даному сервісу є можливість самостійно розрахувати та отримати інформацію щодо умов призначення статусу безробітного, тривалості та розмірів виплати допомоги з безробіття, існуючих обмежень щодо розміру виплат по певному регіону.

Впровадження заходів інноваційного характеру вимагає значних фінансових ресурсів. За допомогою рисунку зображено динаміку обсягу видатків фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

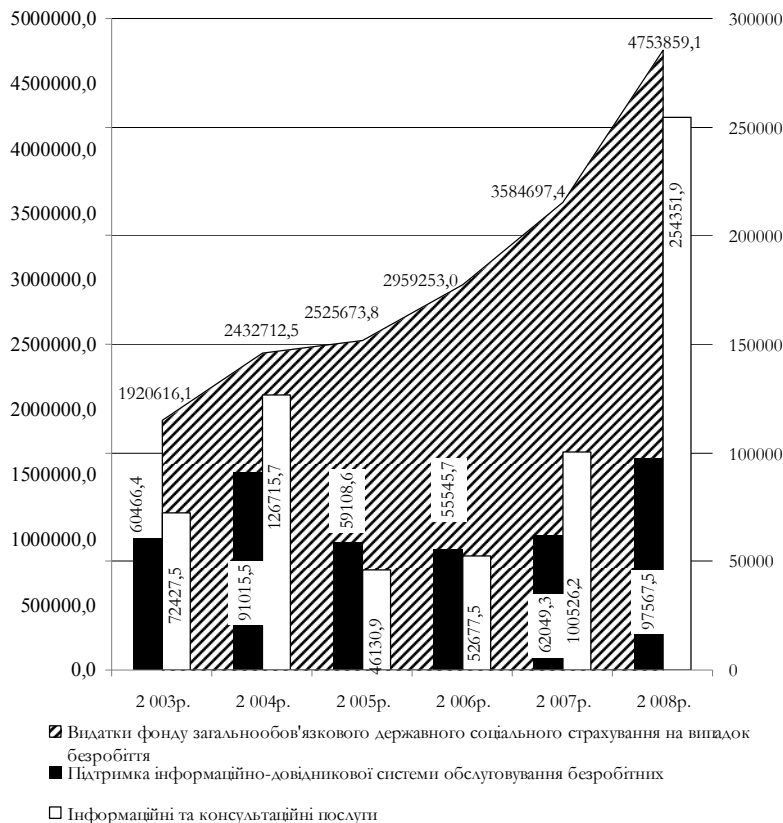

Рис. Обсяг видатків фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, тис. грн.

Джерело: [2].

Наведені дані демонструють динамічний ріст сум видатків фонду, що за період 2003-2008 рр. зріс у 2,5 рази. Істотного росту зазнали й розміри фінансової підтримки інформаційно-довідникової системи обслуговування безробітних та розмір фінансування інформаційних та консультаційних послуг. Щодо останніх, то суттєве збільшення суми у 2008 р. пояснюється хвилею скорочень працівників, що є наслідком початку економічної кризи.

В цілому, застосування інноваційної системи роботи та наполеглива праця висококваліфікованих колективів забезпечили у 2009 р. працевлаштування 702,7 тис. осіб безробітних,

що особливо актуально в період кризового розвитку економіки.

Запровадження державною службою зайнятості новітніх інформаційних технологій не тільки розширило коло користувачів інформації про вакансії, а і зменшило “інформаційну нерівність” серед населення регіонів (особливо це стосується сільських територій).

Поряд з цим, інноваціями на ринку праці є лізинг персоналу, аутстафінг, аутсорсинг.

Лізинг персоналу передбачає, що працівники перебувають у штаті підприємства-лізингодавця (спеціалізованої або рекрутингової агенції), яка забезпечує ними на певний період роботодавця-замовника. Обидві сторони: як роботодавець так і працівник укладають угоди з лізинговим провайдером. Роботодавець повинен надати роботу працівникові та сплатити послуги провайдера. Ця послуга дає можливість компанії-замовнику швидко змінювати кількість персоналу залежно від ситуації та обсягів діяльності. Зокрема, її варто використовувати в таких випадках: відпускний період; відпустка спеціаліста в зв'язку з народженням дитини; тривала хвороба спеціаліста; короткотермінові проектні роботи; виставки, конференції; сезонні зростання обсягів діяльності [3].

Аутстафінг базується на виведенні персоналу за штат компанії. Компанія провайдер стає формальним роботодавцем для працівників компанії-клієнта і бере на себе повну відповідальність за них. Провайдер оформляє працівників у свій штат та відповідає за виплату заробітної платні, податків, проведення роботи з персоналом. Аутсорсинг – це запозичення ресурсів ззовні. Передбачає виконання сторонньою організацією окремих завдань чи бізнес-процесів, які не є профільними для підприємства, але необхідні для повноцінного його функціонування [4].

Висновки. Отже, використання інноваційних підходів та методів на ринку праці значною мірою зменшує напругу на ньому, задовольняючи швидкозмінні потреби як роботодавців так і працівників. У державній службі зайнятості, як у однієї з прогресивних соціальних служб в Україні, постійно зростають вимоги до якості даних, швидкості обробки інформації та інноваційності у прийнятті рішень. Тому й надалі за рахунок інновацій слід сприяти підвищенню оперативності та якості обслуговування клієнтів, адже суспільство і громадськість вимагає оперативних, актуальних і достовірних даних.

Проведений аналіз інноваційного середовища ринку праці свідчить про те, що впровадження та використання єдиної інформаційно-аналітичної системи надало можливість підняти соціальний захист населення від безробіття та надання соціальних послуг населенню і роботодавцям на якісно новий рівень, довівши його до сучасних міжнародних стандартів. Відповідно, одним із перспективних напрямів роботи державної служби зайнятості є налагодження ділових контактів з закордонними структурами даного профілю, розширення бази вакансій та резюме іноземною інформацією, що підвищить конкурентоспроможність робочої сили на міжнародному ринку праці.

Література.

1. Інформаційні технології державної служби зайнятості України [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=186946&cat_id=3722603
2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування, соціальний захист та пенсійне забезпечення у цифрах і фактах [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.capitalmarkets.kiev.ua>
3. Лізинг персонала [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.acumen.com.ua/ru/leasing.htm>
4. Селюченко Н. Є., Кічор В. П. Проблеми ринку праці в умовах кризи та можливі шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>